

P o s u d e k

oponenta na rigorózní práci Mgr. Josefa H a š č á k a napsanou na téma „Odpovědnost v občanském právu“ (stran 75; připojen seznam použité literatury a seznam použitých zkratk předpisů).

Předložená rigorózní práce je – kromě úvodu a závěru – obecným shrnutím a zhodnocením problematiky právní odpovědnosti. Stalo se tak v pěti kapitolách. Ty ve svém souhrnu představují ucelené rigorózní názory a představy o odpovědnosti jako o právním a sociálním jevu se zvláštním zaměřením na odpovědnost v soukromém právu, jmenovitě na náhradu škody, na její předpoklady, druhy a funkce.

Rigorózní výklady jsou v podstatě již od třetí kapitoly zároveň proloženy odkazy na německou právní úpravu odpovědnosti v soukromém právu. U jednotlivých typů soukromoprávní odpovědnosti, jako je odpovědnost za škodu, odpovědnost za vady, odpovědnost za prodlení a za bezdůvodné obohacení je rigorózním vždy vhodně v příslušných souvislostech připojen i výklad určitého typu odpovědnosti tak, jak je upraven v platném německém právu. Není zajisté třeba zdůrazňovat, že rigorózním zvolená srovnávací analýza v části evropského komunitárního soukromého práva přispívá k náležitějšímu pochopení jak určitých společných rysů srovnávacích právních řádů, tak i zvláštností národních institutů. V této souvislosti je snad třeba upozornit jen na to, že i když rigorózní řadí institut bezdůvodného obohacení do oblasti soukromoprávní odpovědnosti, není v tomto směru ani v české ani v zahraniční literatuře zastáván zdaleka tento názor. Převažující část evropské teorie vyčleňuje institut bezdůvodného obohacení ze systému soukromoprávní odpovědnosti a chápe jej jako zvláštní závazkový právní vztah.

Není sporu o tom, že celkový obsah i způsob rigorózního zpracování tak nejednoduché problematiky, jakou odpovědnost v právu vůbec, v soukromém právu zvláště, představuje, svědčí o jeho schopnosti samostatně myslet a navrhovat určité samostatné řešení. I když přitom rigorózní zčásti čerpá z již vyslovených názorů v literatuře či judikatuře, je třeba uznat, že zároveň vždy nachází určitý prostor k tomu, aby zkoumaný problém doplnil vlastními dílčími úvahami.

Oceňuji i rigorózní zhuštěný přístup k návrhu nového občanského zákoníku, kde na poměrně malé ploše se dovedl výstižně zmínit o základních otázkách deliktní odpovědnosti.

V této souvislosti rigorózní správně věnoval pozornost i u nás dosud výslovně neupravené problematice „culpa in contrahendo“, kterážto problematika se stala předmětem úvah a návrhů i v rámci příprav evropského soukromého práva včetně evropského referenčního rámce. V části pojednávající o funkcích právní odpovědnosti je namístě se zmínit o stále více i v Evropě zdůrazňované sankční funkci právní odpovědnosti (o té se výrazně uvažuje pro oblast ochrany osobnosti např. v návrhu na změnu francouzského Code civil).

Za zmínku stojí i ucelené rigorózní výklady, týkající se klasifikace deliktů a jejich významu pro právní odpovědnost. V této souvislosti rigorózní se správně připojuje k pojetí, že právním deliktem je toliko zaviněné porušení právní povinnosti (jde o otázku, která bývá často v oblasti právní teorie, včetně teorie soukromého práva, zatemňována).

Pokud jde o rozbor jednotlivých typů odpovědnosti v soukromém právu, rigorózní přesvědčuje o výborné znalosti platné pozitivněprávní oblasti, právě tak jako o svém přehledu po odborné právní literatuře. Tyto výklady však bylo možno proložit i některými – alespoň pilotními - judikáty obecných soudů i Ústavního

soudu ČR, které se problematikou jednotlivých typů odpovědnosti v soukromém právu celkem bohatě zabývají.

Při výkladu významu prevenční povinnosti podle § 415 a § 417 OZ se stala v poslední době aktuální otázka, zda tato prevenční povinnost tak, jak je dnes platně upravena, zavazuje i každou třetí osobu chovat se natolik obezřetně, aby bylo možno rozumně předcházet škodám hrozícím třetím subjektům (srov. vypuštění § 416, 425 OZ z platného právního stavu; srov. i § 742 OZ). Této problematice by se rigorózní mohl blíže věnovat při ústní obhajobě.

Za přínosné v práci považuji i rigorózní výklady o platném německém právu. Oceňuji přitom rigorózní srovnávací analýzu, která přispívá čtenáři nejen k hlubšímu pochopení německé, nýbrž – svým způsobem - i české úpravy. Jak známo, v současné době se formují principy deliktivního práva v soukromoprávní komunitární oblasti. Bude velmi zajímavé, co právě z této velké oblasti německého práva bude převzato do společných základů komunitárního soukromého práva odpovědnosti.

Závěr: Předloženou rigorózní práci považuji za velmi dobré analytické i syntetické zpracování zvoleného tématu, které svědčí o tom, že rigorózní je schopen samostatným způsobem a s patřičným rozhledem a erudicí zpracovat jednu z velmi obtížných problematik soukromého práva.

Protože rigorózní práce je i systematicky přehledně členěna a z hlediska formálního je velmi srozumitelná a čtivá, nic nebrání tomu, aby se stala předmětem ústní obhajoby.

Prof. JUDr. Jiří Sveštko, DrSc.